

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3289/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.III.37.598/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A vadásztársaság indítványozó jogi képviselője (dr. Kolláth Zoltán József ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az egyedi ügy felperese volt.
- [3] A vadászterület földtulajdonosi közössége 2016. augusztus 12-én megtartott gyűlésén határozatot fogadott el, amelyben a vadászati jogának haszonbérbeadás útján történő hasznosításáról rendelkezett. Az indítványozó által indított perben a Békési Járásbíróság megállapította a határozat érvénytelenségét. Az ítéletet a Gyulai Törvényszák helybenhagyta, a jogerős ítéletet a Kúria hatályában fenntartotta.
- [4] Ezt követően az indítványozó 2018. június 27-én kelt és július 3-án átvett levelében nyilatkozott arról, hogy élni kíván előhaszonbérleti jogával, a haszonbérleti szerződést elfogadja, annak rendelkezéseit magára nézve kötelezőnek ismeri el. Majd vadászatra jogosult haótsági nyilvántartásba vétele iránti kérelmet terjesztett elő a Békés Megyei Kormányhivatal Békéscsabai Járási Hivatalához (a továbbiakban: alperes). Az alperes felhívta az indítványozót, hogy kezdeményezzen bírósági eljárást a földtulajdonosi közösség és öközötté fennálló, előhaszonbérleti jogon alapuló haszonbérleti szerződés létrejöttének és érvényességének megállapítása iránt mert a szerződés a hatósági nyilvántartásba vételi eljárás iránti kérelem kötelező mellékletét képezi. Egyúttal megállapította, hogy nem vizsgálhatja a haszonbérleti szerződés vonatkozásában az előhaszonbérleti jog gyakorlásával, valamint a haszonbérleti szerződés létrejöttével és érvényességével kapcsolatos, az indítványozó által megjelölt jogkérdéseket. A felhívás mellett az alperes végzésével felfüggesztette a közigazgatási hatóság eljárást.
- [5] A felhívásnak megfelelően az indítványozó a földtulajdoni közösség, valamint a Hidashát-Bélmegyer Vadgazdálkodási Társaság (a továbbiakban: I. rendű alperesi érdekelt) ellen pert indított a közöttük létrejött haszonbérleti szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt. A Békési Járásbíróság a keresetnek helyt adott. A Gyulai Törvényszék ezt az ítéletet részben megváltoztatta, majd a Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálattal támadott részében hatályon kívül helyezte és az elsőfokú ítéletet megváltoztatta.
- [6] A Békés Megyei Kormányhivatal (a továbbiakban: alperes) határozatával az indítványozónak a vadászterület vadászatra jogosultjaként történő hatósági nyilvántartásba vétele iránti kérelmét elutasította.
- [7] Az indítványozó az alperes határozata ellen keresetett terjesztett elő, melyben előadta, hogy a földtulajdonosi közösség határozatának bíróság általi érvénytelenítése, majd a földtulajdoni közösség és az I. rendű alperesi érdekelt által megkötött haszonbérleti szerződés vonatkozásában megtett elfogadó nyilatkozata alapján közte és a földtulajdonosi közösség között haszonbérleti szerződés jött létre. Az alperes megsértette az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) alapelveit. Nem volt jogi lehetősége a haszonbérleti szerződés létrejöttének és hatályának vizsgálatára, sem arra, hogy a kérelemhez mellékelte, illetve az eljárás során keletkezett iratokat értelmezze, mérlegelje. Álláspontja szerint az alperes tévesen értelmezte a Kúria felülvizsgálati ítéletét, mert az abban foglalt azon megállapítás, hogy az indítványozó elkésett a perindítással, nem teszi teljesíthetlenné a nyilvántartásba vételét a közigazgatási hatóság eljáráspan.
- [8] Az ügyben eljáró Szegedi Törvényszék elutasította a keresetet. Álláspontja szerint az alperes jogszerűen járt el akkor, amikor a hatósági nyilvántartásba vétel iránti kérelmet elutasította annak fényében, hogy az indítványozó nem csatolta kérelméhez a haszonbérleti szerződést. A Kúria az előzményperben hozott felülvizsgálati ítéletével megállapította, hogy az indítványozó elkésett a haszonbérleti szerződés elfogadásával összefüggésben tett

nyilatkozat megtételével. Továbbá az elsőfokú ítélet értelmében az indítványozó tévesen állította, hogy az alperes kizárólag regisztratív hatóságként járt el; ezzel szemben jogszerűen járt el akkor, amikor a szerződés létrejöttének tisztázását előkérdésnek minősítette.

- [9] A Szegedi Törvényszék jogerős ítéletével szemben az indítványozó terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. A felülvizsgálati kérelem befogadása érdekében a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)*, *ab)* és *ad)* alpontjaira, valamint *b)* pontjára hivatkozott.
- [10] A Kúria végzésével úgy rendelkezett, hogy a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadja. Végzése indoklása szerint az indítványozó által hivatkozott törvényi rendelkezések nem teljesültek. A Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *ad)* alpontja kapcsán úgy foglalt állást a Kúria, hogy az elsőfokú bíróság megvizsgálta az alperes által feltárt tényállást és értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat. A Kúria nem tárt fel olyan garanciális jogsérelmet, illetve olyan eldöntendő elvi tartalmú jogkérdést, mely az állásfoglalását szükségessé tenné. A Kp. 118. § (1) bekezdés *b)* pontját illetően a Kúria arra mutatott rá, hogy a felülvizsgálati kérelem nem jelölte meg azt a kúriai határozatot, illetve annak azt a részét, amelytől a felülvizsgálni kért határozat eltér.
- [11] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, R) cikk (1)–(2) bekezdésének, T) cikk (1)–(2) bekezdésének, I. cikk (3) bekezdésének, XIV. cikk (1) bekezdésének, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének, 1. cikk (1) bekezdésének és (2) bekezdés *b)* pontjának, 25. cikk (1) bekezdésének, valamint 28. cikkének sérelmére történő hivatkozással kérte a Kúria végzésének megsemmisítését a Szegedi Törvényszék ítéletére, az alperes határozatára, valamint az alperes felfüggesztő végzésére kiterjedően.
- [12] A panaszban az indítványozó tételesen ismertette az Alaptörvény felhívott rendelkezéseit. Hangsúlyozta, hogy az Alaptörvény 28. cikkéből, valamint az Alkotmánybíróság gyakorlatából fakadóan is a bíróságok kötelesek figyelembe venni az általuk elbírált ügy alapjogi vonatkozásait.
- [13] A tisztességes hatósági eljárás vonatkozásában előadta, hogy határozott és pontos tartalmú nyilatkozatot tett arra nézve, hogy előhaszonbérleti jogával élni kíván és a megkötött haszonbérleti szerződésben rögzítetteket elfogadja. Nyilatkozatát a földtulajdonosi közösség részére megküldte, a vadászati hatóságnál pedig a hatósági nyilvántartásba történő bejegyzés iránti kérelmet terjesztett elő. Ezzel szemben a vadászati hatóság tisztességtelen módon hívta őt fel arra, hogy kezdeményezzen bírósági eljárást a haszonbérleti szerződés létrejöttének és érvénytelenségének megállapítása iránt. A hatóság rosszhiszeműen járt el és szándékosan hátráltatta az indítványozót a hatósági nyilvántartásba vételben. Hangsúlyozta az indítványozó, hogy ő a haszonbérleti jogviszonyba belépett, a vadászati hatóságnak pedig nem volt vizsgálódási lehetősége a szerződés létrejöttét illetően, hatásköre ugyanis csupán a regisztrációra korlátozódott.
- [14] Az indítványozó álláspontja szerint az alperes tévesen értelmezte a Fővárosi Törvényszék előzményperben hozott végzését. Hivatkozott a Kúria BH2021.27. számú döntésére, amely rögzítette, hogy a vadászati hatóság regisztratív hatóság, a bejegyzés alapjául szolgáló jogok fennállásáról vagy fenn nem állásáról nem foglalhat állást; hivatkozott továbbá a Kúria további, ezt megerősítő eseti döntésére.
- [15] Az indítványozó hivatkozott arra, hogy a vadászati hatóság önhatalmúlag, törvényben rögzített hatáskör hiányában kötelezte őt, hogy bírósághoz forduljon a haszonbérleti szerződés fennállásának megállapítását illetően.
- [16] Az indítványozó előadta, hogy a Szegedi Törvényszék teljes mértékben azonosult a jogsértően eljáró alperessel. Ítéletében „mellékszálakra” tért ki, és jogszabályba ütköző hatósági magatartást legitimált, amikor úgy foglalt állást, hogy az alperes a tényállás felderítésére irányuló kötelezettségét teljesítette. A törvényszék nem ütköztette az ügyben felmerülő ellentmondásokat, a jogszabályok tartalmát pedig az Alaptörvény 28. cikkével ellentétesen értelmezte.
- [17] A Szegedi Törvényszék helytelenül értett egyet azzal, ahogyan az alperes az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 48. § (3) bekezdését alkalmazta, e rendelkezésre hivatkozással ugyanis az alperes – jogsértő módon – kifejezetten kötelezte az indítványozót a perindításra a haszonbérleti szerződés létrejöttének megállapítása érdekében. Ezzel nemcsak az Alaptörvény 28. cikkét, hanem T) cikkét is megsértette, mert sem a közigazgatási szerv, sem a bíróság nem alkothat jogot.
- [18] A Szegedi Törvényszék eljárásával a Ptk., továbbá a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény (a továbbiakban: Vtv.) szabályait is megsértette. Az indítványozó az előhaszonbérlet szempontjából megfelelt a Vtv. 16. § (4) bekezdésében foglalt, az ügyben releváns feltételeknek.

- [19] Az ügyben egyértelműen kiderült és nem vitatta senki, hogy az indítványozó teljes hatályú elfogadó nyilatkozatot tett, azt a földtulajdonosi közösség felé előterjesztette, és a nyilatkozat meg is érkezett a földtulajdonosi közösséghez.
- [20] A Vtv. utal a Ptk. haszonbérleti szerződés tekintetében irányadó szabályaira, és az indítványozó a 6:222. § (4) bekezdésére hivatkozással előadta, hogy a haszonbérleti szerződés közte és a földtulajdonosi közösség között a törvény erejénél fogva létrejött.
- [21] A jogorvoslathoz való jog körében az indítványozó azt adta elő, hogy a Kúria e jogát megsértette azzal, hogy az érdemi vizsgálatot mellőzve megtagadta a felülvizsgálati kérelem befogadását. A Kp. 118. § (1) bekezdésében foglalt befogadási okokat a Kúria indokolatlan módon megszorítóan értelmezte; a Kúria álláspontjával szemben e bekezdés több pontja is egyértelműen fennállt, ezért a befogadás szükségszerű lett volna.
- [22] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [23] Az indítványozó jogi képviselője 2022. szeptember 19-én vette át a Kúria végzését, majd november 17-én, a 60 napos határidőn belül, az Abtv. 30. § (1) bekezdésének megfelelően nyújtotta be a panaszt.
- [24] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése – annak a)–f) pontjai – rögzítik. A panasz ezeknek a feltételeknek megfelelt az alábbiak szerint.
- [25] A panasz tartalmazza azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza. Tartalmazza az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést. Megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megsértett rendelkezéseivel. Kifejezett kérelmet ad elő a bírói döntés megsemmisítésére.
- [26] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [27] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján tehát az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett: a támadott bírói döntés az ügy érdemében hozott, vagy eljárást lezáró döntésnek minősül-e, az indítványozó kimerítette-e a jogorvoslati lehetőségeit, az indítványozó érintettnek minősül-e, illetve Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítja-e a panaszban.
- [28] A Kúria támadott végzése az eljárást befejező döntés.
- [29] Az indítványozó a fellebbezéssel kimerítette rendes jogorvoslati lehetőségeit, egyúttal a rendkívüli jogorvoslatok köréből élt a felülvizsgálati kérelem előterjesztésének jogával, ezért számára megnyílt az út az alkotmányjogi panasz igénybevételére.
- [30] Az indítványozó az egyedi ügy felpereseként érintettnek minősül.
- [31] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, Alaptörvényben biztosított jognak minősülnek.
- [32] Az Alaptörvény R) cikk (1)–(2) bekezdései, T) cikk (1)–(2) bekezdései, I. cikk (3) bekezdése, 1. cikk (1) bekezdése és (2) bekezdés b) pontja, 25. cikk (1) bekezdése, valamint 28. cikke az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében nem minősülnek az alkotmányjogi panaszt megalapozó, Alaptörvényben biztosított jognak.
- [33] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a B) cikk (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt csak két kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében – vizsgálja érdemben {3033/2013. (II. 12.) AB határozat, Indokolás [7]}. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát a B) cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem ezen esetekre alapította, ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem felel meg az Abtv. 27. §-a szerinti befogadhatósági feltételeknek.
- [34] Az Abtv. 31. § (2) bekezdése szerint ha egy ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanabban az ügyben érintett indítványozó által, azo-

nos jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozva alkotmánybíróági eljárásnak nincs helye. Az indítványozó által támadott végzéssel összefüggésben az Alkotmánybíróság nem folytatott le alkotmányossági vizsgálatot, ezért a *res iudicata* nem áll fenn.

- [35] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [36] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bíróági eljárással összefüggésben megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírói szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [37] A panaszban a tisztességes hatósági, valamint bírói eljáráshoz való joggal összefüggésben az indítványozó részletekbe menően taglalja, hogy milyen módokon értelmezte tévesen az alperes és a bíróság a Vtv., az Ákr. és a Kp. rendelkezéseit. Az alkotmányjogi panasszal érintett ügy fő kérdése az volt, jogszerűen utasította-e el az alperes az indítványozó hatósági nyilvántartásba vétele iránti kérelmét, illetve hogy az alperes regisztratív hatóságként járt-e el. Ezt a jogkérdést válaszolta meg a Szegedi Törvényszék azzal, hogy a haszonbérleti szerződés érvényessége a hatósági nyilvántartási bejegyzés előkérdése, amit értelemszerűen tisztázni kell, és ezért az alperes nem pusztán regisztratív hatóság. Ítéletében hivatkozott az Ákr. 48. § (1) bekezdés a) pontjára és (3) bekezdésére, amelyek rendelkeznek a közigazgatási hatósági eljárás felfüggesztéséről, ha az előkérdés bíróság hatáskörébe, továbbá ha az eljárás kezdeményezésére az ügyfél jogosult, őt erre a hatóság felhívja. Emellett hivatkozott a Kúria korábbi eljárásban hozott ítéletére, amely megállapította, hogy a haszonbérleti szerződés elfogadásával összefüggő nyilatkozat tételével az indítványozó elkésett. A vadászati hatóság regisztratív jellegét illetően a bíróság úgy foglalt állást, hogy az előhaszonbérleti jogot kizáró határozat érvénytelenségének megállapítása, továbbá az indítványozói elfogadó nyilatkozat nem eredményezheti automatikusan a hatósági nyilvántartásba történő bejegyzést, mert előkérdésként tisztázni kell az indítványozó által megkötött haszonbérleti szerződés fennállását.
- [38] A panaszban foglaltak mindennek a mérlegelésnek a felülbírálatára irányulnak és a bíróság, illetve az alperes állított törvénysértésén alapszanak. Ez azonban az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül eső, a rendes bíróságok hatáskörébe tartozó mérlegelési kérdés. A bíróság az általa meghatározónak tekintett indokokról világosan számot adott, megjelölte a megválaszolendő jogkérdéseket és megindokolta az azokra adott válaszait.
- [39] Hasonlóképpen, a Kúria a befogadást megtagadó végzésében számot adott arról, miért tartja indokolatlannak a felülvizsgálati kérelem befogadását a Kp. 118. §-ában foglalt követelmények alapján.
- [40] Nem teszi befogadhatóvá a panaszt az indítványozónak a jogorvoslathoz való jogra történő hivatkozása. A jogorvoslathoz való jog vonatkozásában az Alkotmánybíróság megfogalmazta azt a követelményt, hogy annak hatékonynak kell lennie, vagyis elvárás, hogy ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására {22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [26]}; továbbá jogorvoslat lényegi, továbbá minden jogorvoslat immanens eleme a jogorvoslás lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát {3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]}. Emellett az Alkotmánybíróság azt is rögzítette a gyakorlatában, hogy a jogorvoslathoz való jog követelményét az egyfokú fellebbezési rendszer is kielégíti, de a törvényhozó ezen túlmenő jogorvoslati lehetőséget is adhat {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [84]}.
- [41] A Szegedi Törvényszék ítéletében a fent írtaknak megfelelően részletesen vizsgálta a hatósági eljárást és az abban született döntést, számot adott az ügyben felmerülő lényegi kérdésekről, érdemben foglalkozott az indítványozó által előadott érvekkel is. A Kúria pedig megjelölte azokat a törvényi indokokat, amelyek alapján a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadja. A jogorvoslathoz való jog Alaptörvényben rögzített és az Alkotmánybíróság által értelmezett tartalmának sérelmét valószínűsítő, ennek alapján a panasz befogadását az Abtv. 29. §-a alapján szükségessé tevő körülmény nem merült fel.
- [42] 4. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, ezért azt

– az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Abtv. 27. § (1) bekezdése, 29. §-a és az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. május 30.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2654/2022.

